

Γράφω για να εκφράσω όσα φιμώνονται

Η Καμίγ Λοράνς μιλάει στην «Κ» για τον διαρκή αγώνα της ζωής της να αναδείξει τη γυναικεία δύναμη

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Όταν η Καμίγ Λοράνς ήταν μικρή, παρότι της άρεσαν πολύ τα βιβλία, δεν φανταζόταν πως μεγαλώνοντας θα γίνει συγγραφέας. «Δεν ήξερα καν τι σήμαινε αυτό, να είναι κάποιος συγγραφέας», μου λέει. «Ήθελα να είμαι κομμώτρια, νοσοκόμα, δασκάλα... Το μόνο που ήξερα ήταν πως έπρεπε να έχω μια δουλειά για να είμαι ελεύθερη. Ονειρευόμουν να είμαι μια ελεύθερη γυναίκα, ανεξάρτητη οικονομικά, πνευματικά, ψυχολογικά, δεν ήθελα να γίνω σαν τη μαμά μου ή τη γιαγιά μου. Ο εφιάλτης μου ήταν να εξαρτώμαι από κάποιον».

Η Γαλλίδα συγγραφέας προκάλεσε αίσθηση με το πρόσφατο βιβλίο της «Κορίτσι», ένα εξαιρετικά προσωπικό μυθιστόρημα, στο οποίο, αντλώντας έμπνευση από τη δική της εμπειρία, μιλάει για το τι σημαίνει να είσαι κορίτσι, γυναίκα, μητέρα, για τη δύναμη των λέξεων και για τα κοινωνικά στερεότυπα, με χιούμορ, τρυφερότητα αλλά και αιχμηρότητα.

Η Λοράνς γεννήθηκε στην Ντιζόν, σε μεσοαστική οικογένεια. Έμεινε εκεί ώσπου τελείωσε το σχολείο και στη συνέχεια μετακόμισε στο Παρίσι και σπούδασε Λογοτεχνία στη Σορβόνη. «Επέλεξα αυτές τις σπουδές, όπως και το να γίνω καθηγήτρια, για να νιώθω πως βρίσκομαι πάντα στη συντροφιά των βιβλίων και της λογοτεχνίας, πως μπορώ να μεταδώσω κάτι από όλα αυτά στις νέες γενιές», μου εξηγεί.

— Θυμάστε πότε συνειδητοποιήσατε για πρώτη φορά ότι η λέξη «κορίτσι» μπορεί να είναι μειονέκτημα, ότι κουβαλάει και αρνητική χροιά;

— Κατάλαβα πολύ γρήγορα πως το να είμαι κορίτσι ήταν σκέτη απογοήτευση. Ο πατέρας μου ήθελε οπωσδήποτε να αποκτήσει αγόρι — εγώ ήμουν το δεύτερο κορίτσι του. Ασφαλώς και μας αγαπούσε, όμως αντιλαμβανόμασταν το βαθύ έλλειμμα και τη λύπη που ένιωθε μέσα του. Αργότερα συνειδητοποιήσα τις ανισότητες που υπήρχαν στην εκπαίδευση και στη διαπαιδαγώγηση, και έβλεπα πως τα αγόρια είχαν πολύ περισσότερα δικαιώματα από τα κορίτσια, ήταν πολύ πιο αυτόνομα. Εμείς τα κορίτσια ήμασταν διαρκώς «υπό επιτήρηση».

— Πώς διαχειριστήκατε το «βάρος» του να είστε κορίτσι και γυναίκα;

— Τα βιβλία μου γεννούσαν πολλές σκέψεις γύρω από το ζήτημα. Διάβασα σχετικά νωρίς γυναίκες συγγραφείς που είτε παρουσίαζαν μια πιο θετική οπτική γύρω από τη γυναικεία συνθήκη, είτε καλούσαν σε εξέγερση: Φρανσουάζ Σαγκάν, Μπενουά Γκρου, Σιμόν ντε Μποβουάρ... Ταυτιζόμουν με αυτές τις ηρωίδες με την τόσο ισχυρή θέληση, ακόμη και σε τραγωδίες, όπως στη «Βερενίκη» του Ρακίνα. Επιπλέον ήμουν άριστη μαθήτρια αλλά και καλή στον αθλητισμό, σαν να έπρεπε

Το «Κορίτσι» κυκλοφόρησε στη Γαλλία το 2020. Στα ελληνικά κυκλοφορεί από τις εκδόσεις **Μεταίχμιο** σε μετάφραση Στέλας Ζουμπουλάκη.

Το «Κορίτσι» διαβάστηκε πολύ και από άνδρες. Πολλοί αναγνώστες έμειναν έκπληκτοι με όσα αποκαλύπτει το βιβλίο μου για τη ζωή των γυναικών.

Το να υποθετεί κανείς τη γυναικεία οπτική είναι ο καλύτερος τρόπος για να βελτιωθούν οι σχέσεις των δύο φύλων και η λογοτεχνία είναι ένας καλός τρόπος για να επιτευχθεί αυτό.

Έχει σημειωθεί τεράστια πρόοδος, ειδικά χάρη στο κίνημα #MeToo. Η κακοποίηση κάθε είδους έχει μειωθεί σημαντικά, έστω και υπό τον φόβο των αντιποίνων. Οι άνδρες καταλαβαίνουν πλέον πως δεν επιτρέπονται όλα.

«Οι μυθιστορηματικές μου κατασκευές διερευνούν το ζήτημα της αλήθειας και του ψέματος. Τι βρίσκειται κάτω από τη μάσκα της κοινωνικότητας και της οικειότητας; Έχουμε στ' αλήθεια πρόσβαση στην αλήθεια; Από βιβλίο σε βιβλίο προσπαθώ να έρχομαι όλο και πιο κοντά στο πραγματικό», λέει η Καμίγ Λοράνς.

να αποδείξω στον πατέρα μου πως τα κορίτσια δεν υστερούν σε κανέναν τομέα σε σχέση με τα αγόρια. Μου φαίνεται πως σε όλη μου τη ζωή ήθελα να αποδείξω στον πατέρα μου τη γυναικεία δύναμη. Αυτή η μάχη όμως δεν έχει τελειώσει ακόμη!

— Θα μπορούσατε να μοιραστείτε μαζί μας συμπεριφορές που υποστήκατε εσείς εξαιτίας του φύλου σας; Επηρέασε την επαγγελματική σας πορεία ως συγγραφέως;

— Από την παιδική ηλικία, και ακόμη περισσότερο στην εφηβεία, η διάκριση ήταν αισθητή: λιγότερες ελευθερίες, μια εντελώς διαφορετική σχέση με το σώμα

και τη σεξουαλικότητα, πολλοί περιορισμοί σχετικά με τον τρόπο ντυσίματος, ένας συνεχής φόβος πως θα σου επιτεθούν στον δρόμο, πως θα σε αγγίξουν, πως θα σε προσβάλουν, πράγματα για τα οποία τα αγόρια δεν ανησυχούσαν καθόλου. Σήμερα εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές, παρότι πολλοί το αρνούνται. Για παράδειγμα, ελάχιστοι άνδρες διαβάζουν βιβλία γραμμένα από γυναίκες, ενώ για τις γυναίκες είναι εντελώς φυσικό να διαβάζουν άνδρες συγγραφείς· δεν τίθεται αυτό το θέμα. Ως συγγραφέας της ενδοσκοπήσης και του οικείου αντιμετωπίζω ακόμη συγκατάβαση, έως και περιφρόνηση, σαν αυτά τα χαρακτηριστικά της γρά-

φής να είναι μόνο γυναικεία και αυτομάτως να υποτιμώνται. Το Νομπέλ στην Ανί Ερνό ήταν η πιο δίκαιη απάντηση σε αυτή την υποτίμηση.

— Οι άνδρες λοιπόν αποφεύγουν να διαβάζουν «γυναικεία» βιβλία όπως το «Κορίτσι»;

— Μια φορά, σε ένα λύκειο, ένας δεκαπεντάχρονος μαθητής μου εξήγησε πως δεν έχει διαβάσει το βιβλίο μου επειδή είχε τον τίτλο «Κορίτσι». «Είμαι ιγόρι, επομένως γιατί να διαβάσω ένα βιβλίο με αυτόν τον τίτλο;». Ρώτησα τότε τα κορίτσια αν θα διάβαζαν ένα μυθιστόρημα με τον τίτλο «Αγόρι» και απάντησαν όλα μαζί «ναι». Αυτή η έλλειψη περι-

έργειας και την ίδια στιγμή αυτή η καχυποψία, για να μην πω εκθρόνιση των αγοριών ή των ανδρών προς το αντίθετο φύλο, έχουν ευτυχώς περιοριστεί αρκετά. Στην πραγματικότητα βέβαια το «Κορίτσι» διαβάστηκε πολύ και από άνδρες, και είμαι πολύ χαρούμενη γι' αυτό. Πολλοί αναγνώστες έμειναν έκπληκτοι με όσα αποκαλύπτει το βιβλίο μου για τη ζωή των γυναικών. Οι περισσότεροι δεν είχαν ιδέα για το συναίσθημα φόβου που ένιωθαν οι γυναίκες στον δρόμο τη νύχτα ή στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Δεν γνώριζαν πως τα πράγματα ήταν διαφορετικά για τις γυναίκες. Το να υιοθετεί κανείς τη γυναικεία οπτική είναι ο καλύτερος τρόπος για να βελτιωθούν οι σχέσεις των δύο φύλων και η λογοτεχνία είναι ένας καλός τρόπος για να επιτευχθεί αυτό.

– Έχετε διαπιστώσει πρόοδο σε ό,τι αφορά τις έμφυλες διακρίσεις τα τελευταία χρόνια; Ποιες θα πρέπει να είναι οι προτεραιότητες;

– Έχει σημειωθεί τεράστια πρόοδος, ειδικά χάρη στο κίνημα #MeToo. Η συζήτηση έχει προχωρήσει και η κακοποίηση κάθε είδους έχει μειωθεί σημαντικά, έστω και υπό τον φόβο των αντιποίνων. Οι άνδρες καταλαβαίνουν πλέον πως δεν επιτρέπονται όλα. Η προτεραιότητα των γυναικών είναι η ισότητα σε όλους τους τομείς (και σε αυτό συμπεριλαμβάνεται και το ζήτημα του γήρατος, που βιώνεται εντελώς διαφορετικά από τα δύο φύλα) και η ελευθερία της αυτοδιάθεσης. Ακόμη μία προτεραιότητα είναι η εκπαίδευση. Των κοριτσιών, αρχικά, που σε ορισμένες χώρες είναι απαγορευμένη, πράγμα ενδεικτικό της πιο φρικτής μορφής πατριαρχίας. Αλλά και εκείνη των αγοριών. Διάβασα σε μια ανησυχητική έρευνα για τους νέους στη Γαλλία ότι πολλά αγόρια θεωρούν πως αδικούνται και υποτιμώνται εξαιτίας της απελευθέρωσης των γυναικών. Είναι λοιπόν πολύ ουσιαστικές να διατηρήσουμε τον διάλογο και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, διαφορετικά η βία θα επιμένει.

– Μπορεί να ξεριζωθεί ο βαθιά εσωτερικευμένος σεξισμός και μισογυνισμός; Με ποιον τρόπο;

– Η ανθρωπολόγος Φρανσουάζ Εριτιέ έλεγε πως θα χρειαζόνταν σίγουρα αιώνες για να το πετύχουμε αυτό, δεδομένου ότι ο φόβος για τις γυναίκες ήταν ανέκαθεν θεμελιώδες χαρακτηριστικό των ανδρών. Δεν είμαι τόσο απαισιόδοξη, θεωρώ όμως πως ο σεξισμός είναι ακόμη πολύ διαδεδομένος και μάλιστα σε ορισμένες κοινωνίες ενισχύεται κιόλας. Είναι πολύ δύσκολο να ξεριζώσουμε τον μισογυνισμό από τη στιγμή που εγγράφεται στις καταπιεστικές πολιτικές. Η τραγική πτυχή όλων αυτών φαίνεται στις εξεγέρσεις των γυναικών στο Ιράν. Τι να κάνεις όμως απέναντι στη φονική βία, όταν ούτε η εκπαίδευση ούτε η πολιτική έχουν να προτείνουν κάτι διαφορετικό;

Είμαι φεμινίστρια και είμαι και περήφανη γι' αυτό

– Θα χαρακτηρίζατε τον εαυτό σας φεμινίστρια;

– Ναι, είμαι φεμινίστρια και είμαι και περήφανη γι' αυτό. Το να είσαι φεμινίστρια σημαίνει να εργάζεσαι για την υπόθεση των γυναικών, να μοιράζεσαι το τραύμα τους, να δείχνεις αλληλεγγύη, να διεκδικείς την ισότητα σε όλους τους τομείς και παντού στον κόσμο. Αν δεν θέλουμε να συμμετέχουμε σε δημόσιες δράσεις ή να πάρουμε πολιτική θέση, μπορούμε (και οφείλουμε) στην καθημερινή ζωή να δείχνουμε προσοχή, αλ-

*Παιδί βίωσα σεξουαλική
κακοποίηση από έναν
θείο μου και όταν το είπα
στη γιαγιά μου, εκείνη
με όρκισε να μη μιλή-
σω ποτέ. Σκέφτομαι πως
ασυνείδητα η συγγραφι-
κή μου κλήση γεννήθη-
κε εκείνη τη στιγμή.*

ληλεγγύη και να μην επιτρέπου-
με τίποτα που να ασκεί βία ή να
εξευτελίζει τις γυναίκες. Πρέπει
πάντα να διασφαλίζουμε πως οι
γυναίκες αντιμετωπίζονται ως
υποκείμενα και όχι ως αντικεί-
μενα.

– Τι σας ώθησε στη συγγραφή;

– Μια μέρα είπα: «Γράφω επει-
δή εκείνοι σωπαίνουν». Τότε μι-
λούσα για τους γονείς μου, για
την οικογένειά μου. Όταν ήμουν
παιδί βίωσα σεξουαλική κακοποι-
ηση από έναν θείο μου και όταν
το είπα στη γιαγιά μου, εκείνη

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο
 Ημερομηνία: Κυριακή, 19-05-2024
 Σελίδα: 4 (4 από 4)
 Μέγεθος: 1059 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 14580
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 4808000

: ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

με όρκισε να μη μιλήσω ποτέ σε κανέναν γι' αυτό. Σκέφτομαι πως ασυνείδητα η συγγραφική μου κλήση γεννήθηκε εκείνη τη στιγμή – ήμουν εννέα χρόνων. Γράφω για να εκφράσω όσα μένουν κρυμμένα, όσα αποσιωπώνται ή φιμώνονται, όσα παρανοούνται. Να είσαι συγγραφέας σημαίνει να έρχεσαι σε επαφή με άλλους ανθρώπους, ελπίζοντας να τους σταθείς, να τους χαρίσεις λίγη ανθρωπιά.

– Ποιες είναι οι θεματικές που σας αγγίζουν περισσότερο;

– Διερευνώ τις ανθρώπινες σχέσεις, κυρίως στην ιδιωτική σφαίρα: τους δεσμούς αγάπης και μίσους, τη ζήλια, όλα όσα στέκονται εμπόδιο στην αρμονική συνύπαρξη των ανθρώπων. Το θέμα των βιβλίων μου είναι η επιθυμία: η ερωτική ορμή, η ενέργεια της αγάπης και της δημιουργίας, η όρεξη να είναι κανείς ελεύθερος. Επίσης, οι μυθιστορηματικές μου κατασκευές διερευνούν πάντα και το ζήτημα της αλήθειας και του ψέματος. Τι βρίσκεται κάτω από τη μάσκα της κοινωνικότητας και της οι-

κειότητας; Έχουμε στ' αλήθεια πρόσβαση στην αλήθεια; Από βιβλίο σε βιβλίο προσπαθώ να έρχομαι όλο και πιο κοντά στο πραγματικό.

Σήμερα, Κυριακή 19 Μαΐου, στη 1 μ.μ., η Καμίν Λοράνς θα βρίσκεται στην 20ή Διεθνή Εκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης (εγκαταστάσεις HELEXPO, Περίπτερο 13, αίθουσα «Γιώργος Ιωάννου»). Η συγγραφέας θα συζητήσει με την αναπληρώτρια καθηγήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ Ελένη Χοντολίδου και θα υπογράψει αντίτυπα των βιβλίων της.